

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/92/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8422201345
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8422201345.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti E. G., X.. XX.XX.XXXX a C. G., X.. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny F., deti rodičov - matky Š. Z., X.. XX.XX.XXXX, V. L. V.Á. XXX/XX, XXX XX P., právne zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Didekovou, so sídlom Zdravotnícka 2, 058 01 Poprad, a otca E. G., X.. XX.XX.XXXX, V. L. H. XXX, XXX XX H., o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 5P/147/2022-14 zo dňa 08.07.2022 takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom domáhala, aby súd zveril mal. E. a mal. C. do osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, styk nežiadala upraviť a otca žiadala zaviazat' prispievať na výživu maloletých detí po 200,- eur mesačne na každé maloleté dieťa. Súčasne s podaným návrhom vo veci samej podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd do rozhodnutia vo veci samej dočasne zveril maloleté deti do jej osobnej starostlivosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Kežmarok ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením nariadil toto neodkladné opatrenie:

„I. Neodkladným opatrením dočasne z v e r u j e maloleté deti E. G., X.. XX. XX. XXXX a C. G., X.. XX. XX. XXXX, do osobnej starostlivosti matky Š. Z., X.. XX. XX. XXXX.

II. Neodkladné opatrenie p l a t í do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.“

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že rodičia maloletých detí spolu nežijú v spoločnej domácnosti a o ich starostlivosti sa v danom štádiu nedokážu dohodnúť, pričom u oboch rodičov musí byť záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa maloletých detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi (čl. 3 ods. 1 Dohovoru). Pri rozhodovaní súd prvej inštancie prihliadal na záujem maloletých detí, najmä na ich zdravie, vývinové potreby i stabilitu výchovného prostredia. Ide o deti v útlom veku, a to X,X K. a X K. C. X H.. Osobnú starostlivosť vykonáva v súčasnosti sama matka, ktorá v júni 2022 bolo nútená opustiť spoločnú domácnosť v V. a vrátila sa do svojho rodiska, obce P., kde momentálne žije s

oboma maloletými deťmi. Matka je toho času na rodičovskej dovolenke a teda je schopná obom deťom vzhľadom na nízky vek zabezpečiť celodennú osobnú starostlivosť. Súd prvej inštancie mal osvedčenú dôvodnosť a trvanie uplatneného nároku matky, t. j. dočasné zverenie maloletých detí do jej osobnej starostlivosti, a preto jej návrhu vyhovel. Keďže sa v čase rozhodovania súdu maloleté deti nachádzajú vo faktickej starostlivosti matky, ktorá sa o nich riadne stará, rešpektujúc citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne, do rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým vo veci samej, zveril maloletého E. a maloletú C. do osobnej starostlivosti matky.

III. Obsah odvolania otca

4. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. Uviedol, že napadnuté uznesenie je nespravodlivé, obmedzujúce jeho práva a predovšetkým v rozpore so záujmami jeho maloletých detí. Tvrdenia matky považuje za lož, z tehotenstva partnerky sa tešil, vo vzťahu k násiliu vo vzťahu uviedol, že to práve matka je voči jeho osobe agresívna, niekedy toho boli svedkom aj deti. Sedenia u psychologičky absolvoval, no hradil ich sám vo výške 150,- eur/hodina. O svoje deti sa riadne staral, aj s mal. R., ktorého má z predchádzajúceho vzťahu bol na otcovskej/materskej dovolenke a príkladne to zvládol. Matke prekážal práve jeho syn R., ktorý mal podľa nej zlý vplyv na syna E., nedokázala ho prijať ako člena rodiny. Mal. E. vozil do súkromných jaslí, 1x týždenne s ním chodil na plávanie, po práci chodieval priamo domov, príp. na nákup a zvyšok dňa trávil s deťmi, pričom sa viackrát stalo, že ostal sám s oboma deťmi, kým matka išla na nákupy, na pedikúru alebo ku kaderničke. So zverením detí matke do osobnej starostlivosti súhlasí, no namieťa úpravu styku s maloletými deťmi a výšku výživného. Zdôraznil, že matku s deťmi nevyhodil, sama dobrovoľne odišla do P., t. j. 300 km od trvalého bydliska otca maloletých detí, aj keď mala možnosť ostať žiť v J. Ú. u svojej matky, s ktorou žila v spoločnej domácnosti viac ako 12 rokov a táto žije v rodinnom dome sama. Odstaňovaním sa až do P. mu však sťažuje kontakt s deťmi, pričom v záujme maloletých detí je, aby s otcom mali možnosť pravidelného kontaktu. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a zveriť maloleté deti do osobnej starostlivosti matky na čas do rozhodnutia vo veci samej, určiť jeho vyživovaciu povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa na čas do rozhodnutia vo veci samej a upraviť styk s maloletými deťmi v súlade s jeho návrhom.

5. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Uviedla, že predmetným návrhom sa nedomáhala úpravy styku otca s maloletými deťmi, keďže otcovi v styku s deťmi nebráni a tento sa realizoval aj realizuje bez akéhokoľvek nariadenia či úpravy pomerov zo strany súdu. Predmetným návrhom sa matka rovnako nedomáhala ani uloženia povinnosti otcovi prispievať na výživu mal. detí. Domáhala sa len zverenia mal. detí do jej osobnej starostlivosti vzhľadom k tomu, že bola otcom aj s deťmi vyhodená z ich dovtedajšieho domova. Odvolanie otca považuje za zmatečné, keďže jednak navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie, ale súčasne súhlasí so zverením mal. detí do osobnej starostlivosti matky. Žiada, aby súd upravil jeho styk s deťmi a výšku jeho vyživovacej povinnosti, aj keď uvedené nie je predmetom tohto konania. Vzhľadom na uvedené považuje odvolanie otca za nedôvodné, a preto navrhla napadnuté uznesenie potvrdiť.

6. K odvolaniu otca sa vyjadril aj kolízny opatrovník. Uviedol, že matka maloletým deťom zabezpečuje riadnu starostlivosť, otcovi podáva informácie o ich deťoch, príležitostne mu posiela aj ich fotografie. V rámci šetrenia uviedla, že otec prejavuje záujem o mal. deti, vie sa s ním na úprave styku dohodnúť. Navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť.

V. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

8. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, ktorú matka pre nezhody s otcom opustila aj s maloletým E. a C., pričom sa odstahovala do neobývaného rodičovského domu v P., ktorý je cca 300 km vzdialený od ich doterajšieho bydliska v H., aj keď jej matka sama obýva rodičovský dom v J. Ú., t. j. obci vzdialenej cca 10 km od ich doterajšieho bydliska.

9. V priebehu odvolacieho konania sa skutočný stav v rodine mal. detí nezmenil, maloleté deti aj naďalej bývajú spolu s ich matkou v P., kým ich otec žije a pracuje v H., čo mu značne sťažuje výkon jeho rodičovských práv.

10. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

11. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

12. Odvolací súd uvádza, že potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva aj z ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Sleduje sa najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa; bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava; ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa; ohrozenie vývinu dieťaťa a pod.

13. Nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/149/2010 z 5.8.2010).

14. Z priebehu jednotlivých udalostí v rodine je zrejmé, že matka bez súhlasu otca vzala obe maloleté deti so sebou najskôr do obce J. Ú. (aspoň túto informáciu poskytla otcovi, ktorý sa dožadoval informácie, kde sa po odchode zo spoločnej domácnosti aj s ich maloletými deťmi nachádza), čím zmenila miesto ich doterajšieho obvyklého pobytu. V konaní bez súhlasu otca matka pokračovala, keď sa následne presťahovala do 300 km vzdialenej obce P. od ich doterajšieho bydliska. Otec výkon svojich rodičovských práv a povinností v konaní aktívne bráni tým, že odvolaciemu súdu navrhol rozsiahlu úpravu styku s maloletými deťmi. V tejto súvislosti musí odvolací súd zdôrazniť, že predmetom tohto konania je len zverenie maloletého E. a C. do osobnej starostlivosti matky na čas do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, pričom otec túto skutočnosť (zverenie oboch maloletých detí do osobnej starostlivosti matky na čas do rozhodnutia vo veci samej) nenamietal. Napokon, aj zo samotného odvolania otca vyplýva, že tento svoje odvolanie smeruje proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 5P/147/2022-14 zo dňa 08.07.2022, ktorým súd prvej inštancie rozhodol tak, že: „I. Neodkladným opatrením dočasne z v e r u j e maloleté deti E. G., X.. XX. XX. XXXX a C. G., X.. XX. XX. XXXX, do osobnej starostlivosti matky Š. Z., X.. XX. XX. XXXX. II. Neodkladné opatrenie p l a t í do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.“ Úprava styku otca s maloletými deťmi a výška výživného, ktoré má otec prispievať na výživu maloletým deťom je predmetom iného konania, a to konania vedeného na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 1P/102/2022.

15. Vo vyššie uvedených konkrétnostiach je zrejmé, že matka si uzurpovala výkon rodičovských práva povinností a jednostranne prijíma rozhodnutia, ktoré za štandardných okolností podliehajú dohode rodičov, resp. rozhodnutiu súdu na návrh niektorého z rodičov, v súlade s ust. § 35 Zákona o rodine. Matka však svoje konanie odôvodňuje žiarlivosťou otca, pričom malo dôjsť aj k fyzickému napadnutiu matky zo strany otca. Pretrvávajúce problémy a hádky mali vyústiť do takej situácie, že otec matku spolu s maloletými deťmi vyhodil z ich spoločnej domácnosti v H..

16. Vzhľadom na osvedčenú situáciu v rodine, odvolací súd rešpektuje nateraz rozhodnutie matky opustiť spoločnú domácnosť aj s maloletým E. a C.. Každopádne, ak matka opustila spoločnú domácnosť, voľba miesta jej nového bydliska s mal. deťmi je limitovaná simultánnym výkonom rodičovských práv a povinností zo strany otca. V preskúvanom prípade sa matka rozhodla odísť s maloletým E. a C. do obce P., v okrese F., čím však vytvorila vzdialenostnú priepasť bydlísk rodičov, komplikujúc tak otcovi výkon osobnej starostlivosti o svoje maloleté deti. Okrem toho, maloleté deti boli vyťahnuté zo svojho prirodzeného prostredia, kde maloletý E. navštevoval súkromné jasle, mal mimoškolské aktivity (plávanie v F. F.) a obe maloleté deti mali svoju ďalšiu rodinu (obidve babky, nevlastného súrodenca - maloletého R.). Pretrvávajúce hádky a nezhody medzi rodičmi nijako neospravedlňujú porušenie ust. § 35 Zákona o rodine.

17. Podľa ust. § 35 Zákona o rodine: „Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.“

18. Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že konanie v zmysle ust. § 35 Zákona o rodine je možné začať len na návrh jedného z rodičov. Rodič, ktorého sa takéto konanie druhého rodiča dotkne, sa teda môže cestou súdu domáhať, aby druhému rodičovi bol uložený zákaz vystaňovania dieťaťa, resp. jeho premiestnenia.

19. V kontexte uvedeného dáva odvolací súd účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodičov, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, pričom toto právo môže byť obmedzené výhradne na základe rozhodnutia súdu a v súlade s literou zákona.

20. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine).

21. Odvolací súd súčasne opakovane vyslovene zdôrazňuje, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť záujmy maloletého E. a C. (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), v ktorých záujme rozhodne nie je obmedzovanie, či sťažovanie kontaktu so žiadnym z ich rodičov. Odvolací súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech ich maloletých detí, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o maloletého E. a C.Ž., no predovšetkým na ich rodičov, aby nadradili záujmy a prospech ich maloletých detí nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi mal. detí.

22. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na ustanovenia Zákona o rodine, najmä na § 24 ods. 4, podľa ktorého súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom dohliada na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, a taktiež na § 30 ods. 1, z ktorého znenia jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia.

23. Vyššie uvedené potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 15.03.2016, č. k. III.ÚS 2298/15, v ktorom zdôraznil, že: „Obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené stýkať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada naplnená v čo najväčšej možnej miere.“

24. Je potrebné si uvedomiť, že výkon rodičovských práv a povinností nesmie vystaviť maloleté dieťa negatívnym vplyvom. Z tohto dôvodu, aj vzhľadom na skutočnosti, ktoré bolo v tomto konaní osvedčené, by matka mala v prvom rade myslieť na najlepší záujem svojich maloletých detí, v ktorých záujme nepochybne je pravidelne sa stretávať so svojím otcom. Záujem maloletého E. a C. na stretávaní sa s otcom odvolací súd vidí v potrebe udržiavania vzťahu medzi rodičom a maloletým dieťaťom v zmysle

chápania ho ako vzoru a autority, ktorý s rastúcim vekom dieťaťa bude nadobúdať širšie rozmery (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 363/03). Rovnako si je potrebné uvedomiť potrebu spolupôsobenia rodiča - otca na maloleté dieťa, pretože aj mužský prvok je schopný vhodným spôsobom napomáhať (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 554/04). Pôsobenie oboch rodičov na dieťa je najmä z hľadiska súčasného vývinového štádia oboch maloletých detí nanajvýš vhodné.

25. Rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije, musí byť umožnený pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, počas ktorého je možné realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchovu prítomnosti či príkladom, ktorá je, ako je vo všeobecnosti známe, tou najúčinnnejšou výchovnou metódou. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná (porov. Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 618/05).

26. Uvedené sa však v danom prípade bude len veľmi ťažko naplňať vzhľadom na rozhodnutie matky presťahovať sa do opusteného rodičovského domu vzdialeného cca 300 km od bydliska otca maloletých detí.

27. Zhrnúc teda doposiaľ uvedené, odvolací súd sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím v otázke zverenia maloletého E. a C. do osobnej starostlivosti matky na čas do rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd však v žiadnom prípade nemieni prejedukovať rozhodnutie vo veci samej, pričom súčasne opätovne dopĺňa, že úprava styku otca s maloletými deťmi a výška výživného, ktoré má otec prispievať na výživu maloletým deťom je predmetom konania vedeného na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 1P/102/2022.

28. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnuté uznesenie č. k. 5P/147/2022-14 zo dňa 08.07.2022, ktorým súd prvej inštancie maloleté deti E. a C. zveril do osobnej starostlivosti matky do právoplatného rozhodnutia vo veci samej postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

29. Do doby právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 5P/147/2022 sú rodičia povinní riadiť sa nateraz učenou úpravou neodkladným opatrením.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).